

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Nr. 33623/2026

Doamnei Ana Rădulescu

Președinte

Autoritatea Națională pentru

Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități

RECOMANDAREA

nr. 212 din 8.09.2026

privind necesitatea monitorizării situației unei persoane apatride, cu dizabilități, din județul Neamț

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu urmare adreselor primite din partea Direcția de Asistență Socială (DAS) Piatra Neamț prin care ni s-a solicitat sprijinul în soluționarea situația dnei. _____ născută la _____ mama fiind cetățean bulgar, tatăl fiind necunoscut. Potrivit datelor comunicate de DAS Piatra Neamț dna. _____ este persoană adultă încadrată în grad de handicap accentuat, fără cetățenie, care în prezent nu are un act de identitate valabil și reprezintă în opinia DAS Piatra Neamț un caz social, deoarece este lipsită de orice formă de venit sau sprijin familial și primește în prezent doar hrană și cazare într-un centru social - adăpost de noapte, din subordinea DAS Piatra Neamț, beneficiile sociale și plata drepturilor bănești cuvenite dnei _____ ca persoană cu handicap fiind sistate.

DAS Neamț a menționat că dna _____ a fost născută în România de o persoană cetățean bulgar, tatăl nefiind indicat în certificatul de naștere și a trăit permanent în România, fiind inclusă în sistemul de protecție socială încă din perioada copilăriei, fiind instituționalizată în unități de ocrotire și protecție socială, fiind diagnosticată cu _____. Cartea de rezidență pe care dna. _____ a deținut-o a expirat în 2017, demersurile efectuate de DAS Piatra Neamț la Ambasada Bulgariei neconducând la soluționarea situației. Astfel, din actele transmise de către DAS Piatra Neamț a rezultat că dosarul ce trebuie depus pentru obținerea cetățeniei bulgare presupune – între altele –

depunerea unui document de identitate valabil, iar obținerea unei noi cărți de rezidență presupune (potrivit datelor transmise de IGI – Direcția Migrație – Biroul pentru Imigrări Neamț) existența unui document de identitate și dovedirea unei cetățenii.

Urmare demersurilor efectuate de către instituția noastră, prin *adresa DGASPC Neamț nr. 25180/2026* ni s-a comunicat, în esență, că până în anul 2017 dna _____ a fost încadrată în grad de handicap accentuat, _____ deficiență funcțională accentuată, beneficiind de drepturile prevăzute de lege, ulterior nedeținând certificat de handicap și neaflându-se în evidențele DGASPC Neamț, cazul său fiind în evidențele DAS Piatra Neamț, care gestionează situația acesteia.

Prin adresa nr. 030645/DSSS-SIS/AB/2026 ANPDPD ne-a comunicat *va continua monitorizarea și va acorda sprijin metodologic pentru reglementarea situației dnei _____ iar în funcție de măsurile dispuse de DAS Piatra Neamț va formula recomandări suplimentare.*

Prin adresa Inspectoratului General pentru Imigrări nr. 240205/2026 ni s-a comunicat, în esență, că verificarea îndeplinirii condițiilor pentru acordarea statutului de membru de familie al unui cetățean european pentru dna _____ – în condițiile în care se stabilește că mama sa este cetățean bulgar - ar putea fi luată în calcul în vederea exercitării de către aceasta a drepturilor ce decurg din această calitate; în ceea ce privește stabilirea calității de apatrid a dnei _____ s-a menționat că față de ratificarea cu rezerve de către România a Convenției Națiunilor Unite privind statutul apatrizilor (1954) și a aplicării limitate a art. 27 din Convenție¹ nu a fost reglementată la nivel național o procedură de stabilire a calității de apatrid și nici o autoritate care să analizeze cererile formulate în acest sens.

Prin adresa Ambasadei Republicii Bulgaria în România nr K0-27-244/2026 ni s-a comunicat, în esență, că "în ultimii ani, Ambasada s-a ocupat în repetate rânduri de cazul lui _____. În urma unei verificări de specialitate a documentelor prezentate de autoritățile române și pe baza informațiilor furnizate, s-a stabilit că _____ este născută pe data de _____ în România, din mama _____. Nu există date despre tatăl său, întrucât rubrica corespunzătoare din certificatul de naștere nu este completată, dar, potrivit afirmațiilor lui _____, acesta este cetățean român. (...) _____ s-a născut pe data de _____ în orașul _____ Republica Bulgaria, iar conform datelor din Registrul Național de Evidență a Persoanelor din Republica Bulgaria, i s-a atribuit un număr de identificare personal (CNP) și deține cetățenie bulgară. În urma verificării efectuate, s-a constatat că nu există date care să indice că o persoană cu numele _____ născută la _____ ar fi fost privată de cetățenia bulgară."

S-a precizat că în conformitate cu prevederile "art.2 din Legea cetățeniei bulgare (LPCB), cetățenia bulgară este reglementată de Constituția Republicii Bulgaria, de lege și de tratatele internaționale aflate în vigoare la momentul producerii faptelor sau evenimentelor legate de cetățenie. În acest sens și

¹ Art. 27 Statele contractante vor elibera acte de identitate oricărui apatrid de pe teritoriul lor, care nu deține acte de călătorie valabile

având în vedere faptul că în certificatul de naștere al _____ este menționată mama, dar nu și tatăl, s-a stabilit că persoana respectivă se încadrează în ipoteza prevăzută la articolul 6 litera „b” din Legea cetățeniei bulgare din 1968 (publicată în Monitorul Oficial nr. 79 din 11.10.1968, abrogată prin Monitorul Oficial nr. 136 din 18.11.1998, în vigoare de la 19.02.1999), conform căreia este cetățean bulgar prin origine orice persoană al cărei unul dintre părinți este cetățean bulgar, dacă celălalt părinte este necunoscut sau este o persoană apatridă, cu cetățenie neidentificată sau cu cetățenie necunoscută. Cu toate acestea, persoana respectivă nu figurează în Registrul Național de Evidență a Persoanelor din Republica Bulgaria ca cetățean bulgar și nu este înscrisă în fișa electronică de înregistrare personală a mamei sale. Trebuie menționat că, în scopul înregistrării sale, trebuie desfășurată o procedură de stabilire a existenței cetățeniei bulgare, în conformitate cu articolul 39 din Legea privind cetățenia bulgară.”. Între înscrisurile indicate ca fiind necesare pentru inițierea procedurii de obținere a cetățeniei bulgare au fost menționate: certificatul de naștere, documentului de identitate al solicitantului – cu privire la care s-a precizat că ”poate fi și un document al unei persoane apatride” și că ”în acest scop, procedura corespunzătoare de stabilire și acordare a statutului de apatrid poate fi inițiată de autoritățile române”

S-a mai menționat că ”după efectuarea verificărilor necesare, Ministerul Justiției eliberează un certificat care atestă că dna _____ este sau nu cetățean bulgar. În caz afirmativ, persoana în cauză trebuie să îndeplinească procedurile de înregistrare a adresei de reședință în Republica Bulgaria și de obținere a unei cărți de identitate, după care poate fi înscrisă ca cetățean bulgar în Registrul Național de Evidență a Persoanelor”, dna _____ putând ” solicita eliberarea unui document de identitate bulgar prin depunerea unei cereri completate pentru eliberarea unui document de identitate bulgar, la care trebuie să atașeze o copie a certificatului de naștere bulgar și dovada taxelor plătite.” S-a mai arătat că ”întrucât doamna _____ este înregistrată la Direcția de Asistență Socială a Municipiului Piatra Neamț ca persoană defavorizată, aflată în risc de marginalizare și excluziune socio-economică, iar toate procedurile de mai sus vor dura o perioadă de timp nedeterminată, Ambasada Republicii Bulgaria (...) propune autorităților române competente să ia în considerare posibilitatea eliberării unui document de protecție subsidiară, cu ocazia evaluării aptitudinii acesteia.”

*

**

Așa fiind, având în vedere:

- prevederile art. 11 alin. 1 și 2 din Constituția României potrivit cărora Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern;

- dispozițiile art. 12 paragraful 1 din Convenția privind statutul apatrizilor, adoptată la New York la 28 septembrie 1954 (ratificată de România, cu rezerve,² prin Legea nr. 362/2005) potrivit cărora statutul

² 1.Cu privire la aplicarea articolului 23 din Convenție:

personal al unui apatrid va fi guvernat de legea țării de domiciliu, sau, dacă nu are domiciliu, de legea țării de reședință;

- *dispozițiile art. 1 pct 1 din anterior menționata Convenție*, potrivit căroră ”termenul apatrid înseamnă o persoană care nu este considerată cetățean al nici unui stat, conform legii naționale a acestuia”;

- *dispozițiile art. 32 din anterior menționata Convenție* potrivit căroră Statele contractante vor facilita, pe cât posibil, asimilarea și naturalizarea apatrizilor și, în special, vor depune toate eforturile pentru a grăbi procedura de naturalizare și de a reduce pe cât posibil costurile și taxele acestor proceduri;

- *prevederile art. 1 pct 1 din Convenția din 30 august 1961 privind reducerea cazurilor de apatridie*, ratificată de România prin Legea nr. 361/2005 potrivit căroră orice stat contractant va acorda cetățenia sa unei persoane născute pe teritoriul său, care, altfel, ar fi apatridă;

- *gravitatea și complexitatea consecințelor statutului de apatrid care a condus nu doar la adoptarea Convențiilor din 1954 și 1961 – anterior amintite – dar și la elaborarea Planului de acțiune global pentru a pune capăt apatridiei: 2014 - 2024 (Planul de acțiune global)*³, elaborat în urma consultării cu statele, societatea civilă și organizațiile internaționale, plan care stabilește un cadru orientativ alcătuit din 10 acțiuni care trebuie întreprinse pentru a pune capăt apatridiei în termen de 10 ani. În acest sens, în octombrie 2013, Înalțul Comisar al ONU pentru refugiați a solicitat ”angajamentul total al comunității internaționale de a pune capăt apatridiei”, Planul de acțiune global incluzând acțiuni destinate a rezolva situațiile existente de apatridie, a preveni apariția unor noi cazuri de apatridie și o mai bună identificare și protecție a apatrizilor;

- *aspectele avute în vedere în Nota introductivă a UNCHR din 2014 la Convenția din 30 august 1961 privind reducerea cazurilor de apatridie*⁴ care relevă, în esență, între altele, importanța Convențiilor din 1954 și 1961 privind apatridia, precum și amploarea și caracterul actual al acestui fenomen ce afectează negative milioane de persoane

- *prevederile la nivel de principiu incluse în Preambulul la Convenției din 26 septembrie 2007 privind drepturile persoanelor cu dizabilități* (lit. a, b, c, h) – ratificată de România prin Legea nr. 221/2010, prin care Statele Părți, reamintind principiile proclamate în Carta Națiunilor Unite, recunosc faptul că în Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și în convențiile internaționale privind drepturile

"România își rezervă dreptul de a acorda ajutor public doar apatrizilor care sunt și refugiați, în înțelesul Convenției din 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților și al Protocolului din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților sau, după caz, în condițiile legii naționale."

2.Cu privire la aplicarea articolului 27 din Convenție:

"România își rezervă dreptul de a elibera documente de identitate doar acelor apatrizi cărora le-a fost acordat de către autoritățile competente dreptul de a rămâne pe teritoriul României permanent sau, după caz, pentru o perioadă determinată, în condițiile legii naționale."

3.Cu privire la aplicarea articolului 31 din Convenție:

"România își rezervă dreptul de a expulza un apatrid aflat legal pe teritoriul ei, în condițiile legislației în vigoare, atunci când a săvârșit o infracțiune."

³ <https://www.unhcr.org/ro/cu-ce-ne-ocupam/eradicarea-apatridiei>

⁴ <https://www.unhcr.org/sites/default/files/2025-02/1961-convention-reduction-statelessness.pdf>

omului, Națiunile Unite au proclamat și au consimțit că orice persoană este îndreptățită să beneficieze de toate drepturile și libertățile prevăzute de acestea, fără niciun fel de diferențiere și reafirmă universalitatea, indivizibilitatea, interdependența și interrelaționarea tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și necesitatea ca persoanele cu dizabilități să li se garanteze dreptul de a beneficia pe deplin de acestea, fără discriminare, precum și faptul că discriminarea oricărei persoane pe criterii de dizabilitate este o încălcare a demnității și valorii inerente a omului;

- *principiile consacrate de prevederile art. 3 din Convenția anterior menționată care includ respectarea demnității inalienabile, a autonomiei individuale, inclusiv a libertății de a face propriile alegeri și a independenței persoanelor și nediscriminarea;*

- *dispozițiile art.18 alin. 2 din Convenția anterior menționată, în conformitate cu care copiii cu dizabilități vor fi înregistrați imediat după naștere și vor avea dreptul, prin naștere, la un nume, dreptul de a obține o cetățenie și, pe cât posibil, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijiți de aceștia.*

- *dispozițiile art. 2 alin. 2 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, potrivit cărora de dispozițiile prezentei legi beneficiază copiii și adulții cu handicap, cetățeni români, cetățeni ai altor state sau apatrizi, pe perioada în care au, conform legii, domiciliul ori reședința în România,*

- *datele comunicate de către autoritățile sesizate ;*

- *gradul înalt de vulnerabilitate a dnei , persoană cu handicap ; accentuat, permanent și aparentul blocaj în care aceasta se găsește în exercitarea drepturilor sale ca persoană cu dizabilități având în vedere faptul că nu se află în posesia unui document, chiar și temporar, care să confirme faptul că are reședința în România de la naștere (anul*

- *imposibilitatea în care dna. se află de a iniția o eventuală procedura de stabilire a cetățeniei determinată de lipsa unui document de identitate valabil și a documentelor ce atestă șederea legală în România;*

- *împrejurarea că statul român a recunoscut în fapt și a acceptat ca dna să locuiască pe teritoriul său de la nașterea sa (la data de , oferind acesteia protecție în perioada în care a fost minoră prin instituționalizarea sa (în leagănul de copii, școala ajutoare, centrul social pentru tineri care părăsesc sistemul de protecție a copilului) și eliberându-i apoi o carte de rezidență permanentă care a expirat în 2017, chiar și în prezent, însă, dna beneficiind, în fapt, de protecția și sprijinul financiar al autorităților locale din jud. Neamț, unde locuiește, dar nefiind în măsură să acceseze beneficiile sociale la care este îndrituită deoarece nu mai posedă documente de identitate și nu poate face dovada reședinței sale,*

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție, coroborat cu art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al Instituției Avocatul Poporului și anume apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite următoarea:

RECOMANDARE

Președintele ANPDPD, în exercitarea atribuțiilor legale, va dispune măsuri pentru monitorizarea cazului dnei. coordonarea și îndrumarea autorităților locale pentru realizarea demersurilor necesare în vederea obținerii documentelor de identitate, inițierea procedurii de obținere a unei cetățenii și exercitării depline a drepturilor dnei.

În acest sens, se va analiza inclusiv oportunitatea inițierii unui dialog instituțional și a colaborării cu IGI, MAI, Ministerul Justiției, MAE și UNCHR România.

Președintele ANPDPD va informa pe Avocatul Poporului în termen de 30 de zile de la primirea recomandării cu privire la însușirea Recomandării și la măsurile dispuse.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

